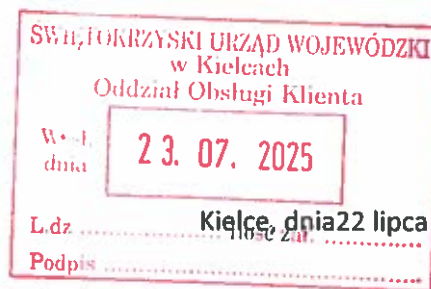

**WOJEWODA
ŚWIĘTOKRZYSKI**

Kielce, dnia 22 lipca 2025 r.

Znak:PSZ.II.431.26.2025

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

**Pani Aneta Mikuszevska - Sorn
Dyrektor
Miejsko – Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej
ul. Armii Krajowej 22
26-200 Końskie**

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, przesyła wystąpienie pokontrolne z kontroli w trybie zwykłym, która przeprowadzona została w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Końskich w dniach 25-27 czerwca 2025 r.

Kontrola przeprowadzona została na podstawie:

- art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2025 r., poz. 49 t.j.).

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Powiatowego i Województwa w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia, w składzie:

1. Pani Katarzyna Arendarska - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 1), upoważnienie nr 474/2025 z dnia 18.06.2025 r. – inspektor kierujący zespołem inspektorów.
2. Pani Anna Krupa – Pawłowska – Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 3), upoważnienie nr 475/2025 z dnia 18.06.2025 r.

Zakresem kontroli objęte zostały następujące zadania:

1. Opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny.
2. Kwalifikacje asystentów rodziny i tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.
3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.
 - b) Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.
4. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

5. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.
6. Koordynowanie działań, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
7. Terminowe sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3, w terminach:
 - do dnia 31 stycznia danego roku – za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku;
 - do dnia 31 lipca danego roku – za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku.

Okres objęty kontrolą: od 01.01.2024 r. do dnia kontroli.

Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta, w szczególności przez określenie stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości, a także zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

Integralną część wystąpienia pokontrolnego stanowi załącznik nr 1 przygotowany przez Dyrektora MGOPS w Końskich, zawierający informacje z zakresu kontroli.

Organizacja pracy z rodziną na terenie Gminy Końskie.

Uchwałą Nr XXX/311/2013 Rady Miejskiej w Końskich z dnia 28 czerwca 2013 r. MGOPS w Końskich został wyznaczony jako podmiot właściwy do realizacji zadania z zakresu administracji publicznej dotyczącego wspierania rodziny, o którym mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Końskich, zwany dalej „MGOPS”, jest jednostką organizacyjną Gminy Końskie, działającą na podstawie Statutu ustanowionego Uchwałą Nr XVI/178/2012 Rady Miejskiej w Końskich z dnia 30 maja 2012 r. Zgodnie ze Statutem, Ośrodek działa na podstawie przepisów prawa, w szczególności: ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, ustawy o dodatkach mieszkaniowych, świadczeniach rodzinnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów i innych aktów prawnych. W Statucie wprowadzano kilkakrotnie zmiany, które głównie dotyczyły uaktualnienia podstaw prawnych oraz związanych z tym nowych zadań do realizacji.

Obowiązujący na czas trwania kontroli Regulamin Organizacyjny Ośrodka wprowadzony został Zarządzeniem Nr 14/2025 Dyrektora MGOPS w Końskich z dnia 9 czerwca 2025 r. W strukturze organizacyjnej Ośrodka określono zakresy działania poszczególnych działów, w tym *Działu Pomocy Środowiskowej*, w skład którego wchodzi m.in.: *Zespół Asystentów Rodziny*. Z analizy zapisów regulaminu wynika, że do zadań ww. Zespołu należy realizacja wszystkich zadań, o których mowa w art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Na dzień kontroli funkcję dyrektora MGOPS pełniła pani Aneta Mikuszevska – Sorn, natomiast zastępcą dyrektora była pani Agnieszka Majchrzak. Zarządzeniem Nr 455/2015 Burmistrz Miasta i Gminy Końskie z dnia 2 października 2015 r. upoważnił dyrektora MGOPS do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji, natomiast Zarządzeniem Nr 93/2015 Burmistrz udzielił upoważnienia zastępcy dyrektora MGOPS w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o Karcie Dużej Rodziny oraz prowadzenia

postępowañ w sprawach z zakresu wspierania rodziny i wydawania w tych sprawach decyzji. Ponadto, zarówno dyrektor Ośrodka, jak i zastępca posiadają stosowne upoważnienia do prowadzenia postępowania w sprawach jednorazowego świadczenia, o którym mowa w art. 10 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” oraz wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych. Zgodnie z Zarządzeniem Nr 96/2017 Burmistrza Miasta i Gminy Końskie z dnia 23 marca 2017 r. na wniosek dyrektora MGOPS, upoważnienie w tym samym zakresie otrzymał kierownik działu świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych.

W związku z nowelizacją Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz ustaw szczególnych, mającą na celu wzmocnienie ochrony dzieci przed przemocą oraz zapewnienie bezpiecznych warunków, na jednostki pracujące z dzieckiem nałożony został obowiązek wprowadzenia standardów ochrony małoletnich, który winien zostać zrealizowany do połowy sierpnia 2024 r. Posiadanie standardów jest obowiązkiem wynikającym z art. 22b ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.

W trakcie kontroli ustalono, że *Standardy Ochrony Małoletnich* zostały wprowadzone Zarządzeniem Nr 14/2024 Dyrektora MGOPS w Końskich z dnia 10.07.2024 roku w sprawie wprowadzenia *Standardów Ochrony Małoletnich w Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Końskich oraz Placówce Wsparcia Dziennego prowadzonej w formie specjalistyczno – opiekuńczej – świetlicy środowiskowej*. *Standardy Ochrony Małoletnich* w zakresie związanym z realizacją zadań Ośrodka określa załącznik nr 1, natomiast *Standardy Ochrony Małoletnich* w zakresie związanym z działalnością Placówki Wsparcia Dziennego zostały określone w załączniku nr 2. Opracowana również została wersja skrócona standardów w prostym i bardziej zrozumiałym języku dla dzieci. Ponadto do standardów opracowane zostały również wzory dokumentów takich jak: plan działań oraz plan wsparcia małoletniego; karta zdarzeń zagrażających dobru małoletniego; wzór zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa; wzór wniosku do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka/rodziny; rejestr zdarzeń podejrzenia krzywdzenia małoletniego; oświadczenie o zapoznaniu się ze standardami i zobowiązaniu się do ich przestrzegania.

Wszyscy pracownicy jednostki MGOPS i placówki wsparcia dziennego, a także rodzice/opiekunowie prawni zostali zapoznani z dokumentem co potwierdzili własnoręcznym podpisem na oświadczeniu (zał. nr 2).

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja 3–letnich gminnych programów wspierania rodziny. W trakcie kontroli przedstawiono do wglądu aktualnie obowiązujący *Gminny Program Wsparcia Rodziny na lata 2024-2026*, przyjęty Uchwałą Nr LXVIII/599/202 Rady Miejskiej w Końskich z dnia 29 lutego 2024 r.

Program skierowany jest do rodzin z dziećmi borykającymi się z trudnościami w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, niewydolnych wychowawczo, wykazujących bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego i niezaradnych życiowo. Ponadto adresatami działań wspierających są również rodziny i kobiety w ciąży spełniające kryteria ustawy „Za życiem”. Rodziny będą podlegać działaniom, których ramy definiuje ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w znacznej mierze oparte na usługach asystentów rodzin.

Przeprowadzona na potrzeby Programu diagnoza środowiska lokalnego obejmowała diagnozę demograficzną i społeczną, sytuacji rodzin na podstawie danych z pomocy społecznej i pieczy zastępczej. Przedstawiony obraz środowiska lokalnego ukazał problematykę rodzin funkcjonujących na terenie gminy Końskie i umożliwił określenie działań i zadań w ramach Programu

skoncentrowanych na rodzinie. Ponadto przygotowana została również analiza SWOT, która pozwoliła na wyodrębnienie i przedstawienie słabych i mocnych stron, jak również szans i zagrożeń, a tym samym opracowanie najlepszej strategii postępowania.

Cele główne Programu to:

1. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom oraz utrzymanie dziecka w rodzinie lub umożliwienie powrotu do rodziny.
2. Poprawa funkcjonowania kobiet w ciąży, w szczególności ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz rodzin z niepełnosprawnym dzieckiem.

Realizacja powyższych celów odbywać się będzie poprzez cele szczegółowe, m.in.: poprawę funkcjonowania rodziny oraz warunków socjalnych rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym; umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych; przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych, poprawę funkcjonowania kobiet w ciąży, w szczególności ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz rodzin z niepełnosprawnym dzieckiem poprzez koordynację poradnictwa w zakresie pielęgnacji, opieki i wychowania dziecka z niepełnosprawnością, pomocy psychologicznej, rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Do ww. celów przypisane zostały konkretne zadania, realizatorzy oraz planowane terminy realizacji.

Finansowanie Programu odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy oraz środków pozabudżetowych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych, zgodnie z art. 197 i art. 247 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W ramach ewaluacji Programu prowadzony jest przez MGOPS w Końskich monitoring. Ewaluacja programu oparta jest na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych z poszczególnych instytucji realizujących zadania mające na celu wspieranie rodziny oraz koordynowanie kompleksowego wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin z dziećmi, u których zdiagnozowano „ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu”. Dane pozyskane są poprzez bezpośrednią rozmowę, obserwację lub telefoniczny kontakt z rodzicami biologicznymi, opiekunami pieczy zastępczej, środowiskiem sąsiedzkim oraz pracownikami instytucjonalnych form pomocy rodzinie i kobiecie w ciąży powikłanej.

Rezultatem monitoringu jest coroczne sprawozdanie za dany rok kalendarzowy przygotowane przez Ośrodek i przekazane Radzie Miejskiej do 31 marca roku następnego.

W trakcie kontroli przedstawiono *Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny w Gminie Końskie za 2024 r.*, w którym ujęto realizację zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby związane z realizacją tych zadań. Zgodnie z art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w dniu 11 marca 2025 r. sprawozdanie zostało przekazane do Rady Miejskiej w Końskich.

Zadanie realizowane prawidłowo.

2. Kwalifikacje asystentów rodziny i tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

W Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Końskich w okresie kontrolnym zatrudnionych było 4 asystentów rodziny. Na dzień kontroli zatrudnione były 3 osoby na stanowisku asystent rodziny. W trakcie czynności kontrolnych przeanalizowano akta osobowe asystentów rodziny stwierdzając, że osoby zatrudnione na tym stanowisku posiadają kwalifikacje zgodne z art. 12 ust. 1 pkt

1 i spełniają pozostałe wymagania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (zał. nr 1 cz. II). Ponadto w dokumentacji asystentów znajdowały się oświadczenia, dotyczące spełniania warunków, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 2-4 ustawy, zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego oraz informacje dotyczące weryfikacji w bazie Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.

Z analizy zakresów czynności asystentów rodziny wynika, że zawierają one wszystkie zadania asystenta, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W trakcie kontroli nie stwierdzono łączenia wykonywania obowiązków asystenta rodziny z zadaniami pracownika socjalnego na terenie Gminy Końskie oraz prowadzenia postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę, o których mowa w art. 17 ust. 3 i 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Asystenci rodziny w okresie kontrolnym podnosili swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w szkoleniach, co potwierdzają zaświadczenia znajdujące się w aktach osobowych.

Zadanie dotyczące kwalifikacji asystenta rodziny i tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji realizowane jest prawidłowo.

W 2024 roku MGOPS w Końskich uczestniczył w *Programie „Asystent rodziny w 2024 r.”*, ustanowionym Uchwałą nr 245 Rady Ministrów z dnia 8 grudnia 2023 r. (M.P. z 2023 r. poz. 1462), do którego przystąpiła Gmina Końskie. W ramach Programu, zgodnie ze złożonym zapotrzebowaniem, Gmina Końskie otrzymała dofinansowanie do kosztów zatrudnienia asystentów w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r., w wysokości 70 153,94 zł oraz na dofinansowanie dodatków do wynagrodzenia asystentów rodziny w wysokości 7 200,00 zł. Środki finansowe pochodziły z Funduszu Pracy i zostały przekazane na podstawie umowy zwartej pomiędzy Wojewodą Świętokrzyskim a Gminą Końskie, tj.: Umowa nr 12/2024/AR z dn. 21.10.2024 r. Przyznana kwota na dodatki została wykorzystana w całości, natomiast z kwoty na dofinansowanie kosztów zatrudnienia zwrócono 2 256,43 zł. W trakcie kontroli przedstawiono rozliczenie finansowe z realizacji ww. Programu.

Ponadto MGOPS brał udział w rządowym programie *„Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej na lata 2024 – 2027”*, który został ustanowiony Uchwałą Nr 63 Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2024 r. W ramach programu wypłacany jest dodatek motywacyjny w wysokości 1000 zł m.in. dla asystentów rodzin. Na realizację ww. zdania zgodnie z Umową Nr 13G/WRiSPZ/2024 zawartą w dniu 25.09.2024 r. jednostka otrzymała środki w wysokości 64 539,60 zł, z czego wydatkowano 63 108,41 zł, zwrócono 1 431,19 zł.

Z analizy dokumentacji finansowo - księgowej wynika, że środki pozyskane w ramach rządowych programów w 2024 r. zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem w zakresie dodatków i dofinansowania wynagrodzeń asystentów rodziny.

Natomiast w b.r. jednostka zgodnie z Umową Nr 13G/WRiSPZ/2025 z dnia 1.04.2025 r. zawartą pomiędzy Wojewodą Świętokrzyskim a Gminą Końskie, otrzymała środki finansowe na dodatki motywacyjne w kwocie 129 079,02 zł.

3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez: zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających:

a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta: Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Końskich zatrudnia 3 osoby na stanowisku asystenta rodziny w wymiarze pełnego etatu. W okresie objętym kontrolą, tj.: od 1 stycznia 2024 r. do dnia kontroli 25 czerwca 2025 r., wsparciem asystentów rodziny objęto łącznie 38 rodzin (w tym 1 koordynowanym wsparciem „Za życiem”), w których przebywało 94 dzieci.

Spośród wszystkich środowisk w okresie kontrolnym, 22 rodziny zostały zobowiązane do współpracy z asystentem przez sąd. W rodzinach tych przebywało łącznie 56 dzieci, z czego 12 dzieci zostało umieszczonych w pieczy zastępczej. Na dzień kontroli asystenci aktywnie pracowali z 31 rodzinami.

Zgodnie ze zaktualizowanym Zarządzeniem Nr 13/2025 Dyrektora MGOPS w Końskich z dn. 5 maja 2025 r. w Ośrodku obowiązują *procedury identyfikowania wśród wszystkich rodzin z dziećmi objętych bądź nieobjętych pomocą społeczną tych, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych* (zał. nr 3). Procedury określają tryb postępowania pracowników socjalnych w przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Zgodnie z art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy oraz dokonuje analizy sytuacji rodziny w celu podjęcia stosownych działań. W trakcie diagnozowania środowiska pracownik socjalny, za zgodą rodziny, wypełnia listę czynników ryzyka. W przypadku wystąpienia jednocześnie pięciu z wymienionych czynników ryzyka w określonych punktach, pracownik socjalny niezwłocznie wnioskuję do dyrektora ośrodka o objęcie rodziny wsparciem asystenta oraz rozważana jest konieczność wystąpienia do sądu z wnioskiem o wgląd w sytuację rodziny.

W trakcie kontroli analizie poddano 22 teczki rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny, w tym 6 rodzin, z którymi zakończono współpracę w kontrolowanym okresie. W dokumentacji rodzin znajdowały się niezbędne dokumenty związane z rozpoczęciem pracy przez asystenta rodziny tj.: wywiady środowiskowe wraz z listami czynników ryzyka, postanowienia sądu w przypadku zobowiązania do współpracy (zał. nr 4), opis sytuacji rodziny sporządzany przez pracownika socjalnego (zał. nr 5), wnioski o przyznanie asystenta rodziny (zał. nr 6), zgody rodzin na podjęcie współpracy (zał. nr 7).

Z informacji zawartych w dokumentacji rodzin oraz zał. nr 1 cz. III wynika, że rodziny zostały objęte wsparciem asystentów rodziny ze względu na współwystępowanie problemów takich jak: problemy opiekuńczo-wychowawcze, niskie umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego i zarządzanie budżetem domowym, ograniczenie w wypełnianiu funkcji rodzicielskich poprzez nadzór kuratora, zaniedbania wobec dzieci w sferze edukacji, higieny, zdrowia, wczesne i/lub samotne rodzicielstwo, złożone relacje i konflikty w rodzinie, złe warunki mieszkaniowe, uzależnienia, choroby o podłożu psychicznym, niepełnosprawności, przewlekłe choroby, bezradność życiowa i obniżone kompetencje społeczne, bezrobocie, konflikty z prawem, długotrwałe korzystanie z pomocy społecznej.

Praca z rodzinami prowadzona jest na podstawie planu pracy opracowanego dla każdej z rodzin objętych wsparciem asystenta. Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy, asystent rodziny opracowuje i realizuje plan pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Z dokumentacji wynika, że plan pracy sporządzany jest przez asystentów w pierwszym miesiącu pracy z rodziną. Wszystkie plany rodzin, których dokumentacją sprawozdano zostały podpisane przez asystenta, członka rodziny oraz pracownika socjalnego (zał. nr 8). W planach wyznaczono cele główne, które związane są przede wszystkim ze wsparciem rodziny w przezwyciężaniu trudności w obszarze opiekuńczo-wychowawczym, podniesieniu kompetencji

wychowawczych oraz społecznych, rozwijaniu umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, poprawą funkcjonowania rodziny w środowisku. Plany zawierają także cele szczegółowe oraz spodziewane efekty, które odnoszą się do sytuacji zdiagnozowanej w danej rodzinie, których osiągnięcie możliwe będzie poprzez zrealizowanie określonych działań (np. poprawa relacji w rodzinie poprzez rozmowy dotyczące prawidłowej komunikacji, zrozumienie potrzeb dziecka poprzez aktywne spędzanie wspólnego czasu, prawidłowe funkcjonowanie gospodarstwa domowego poprzez treningi czystości, treningi zarządzania budżetem, codzienne przygotowywanie posiłków). Działania w planach wyznaczane są najczęściej na okres trzech miesięcy, po czym następuje aktualizacja planów pracy z rodziną wraz ze wskazaniem jakie działania zostały zrealizowane, a jakie nie (zał. nr 9). Kolejne działania o charakterze krótkoterminowym w aktualizacjach planów wynikają z bieżącej sytuacji rodziny i jej potrzeb. Z analizy dokumentacji w powyższym zakresie wynika, że asystenci systematycznie dokonują wraz z rodziną i pracownikiem socjalnym aktualizacji planów i weryfikują efektywność podejmowanych przez rodziny działań. Działania są sformułowane w prosty i zrozumiały sposób z uwzględnieniem zasobów i możliwości rodziny (np. codzienna nauka z dziećmi, uprządkowanie pomieszczeń, złożenie podania o pomoc finansową, kontynuowanie rehabilitacji dzieci, przygotowanie dziecka do zakończenia roku szkolnego, złożenie dokumentacji do szkoły, zapisanie się na terapię). Zgodnie z planami, działania podejmowane przez asystentów mają charakter wspierający rodziny, asystenci towarzyszą i pomagają w pokonywaniu trudności w realizacji zadań wyznaczonych dla poszczególnych członków rodziny. Działania oraz informacje o sytuacji w rodzinie dokumentowane są przez asystentów w formie *miesięcznych kart pracy* (zał. nr 10). Karty zawierają zwięzłe informacje z zakresu pracy z rodzinami wraz ze wskazaniem daty i godzin pracy asystentów rodziny. W przypadku konieczności sporządzenia bardziej szczegółowej informacji z konkretnego zdarzenia sporządzane są adnotacje lub notatki (zał. nr 11). Również w przypadku braku możliwości podjęcia kontaktu z rodziną asystenci sporządzają notatki służbowe (zał. nr 12). Z analizy kart wynika, że wizyty asystentów w środowisku rodzin odbywają się w różnych godzinach oraz z różną częstotliwością w zależności od potrzeb i zaangażowania rodzin, nawet kilka razy w tygodniu. Odnotowywana są także informacje o kontaktach telefonicznych oraz wizytach rodzin w ośrodku. Ponadto asystenci podejmują kontakty z kuratorami i pracownikami placówek oświatowych, do których uczęszczają dzieci, a także instytucji wspierających w celu wymiany informacji o rodzinie i dzieciach. Towarzyszą również rodzinom za ich zgodą w trakcie wizyt lekarskich, załatwianiu spraw urzędowych i spraw bieżących. Dokumentacja w tym zakresie prowadzona jest w sposób chronologiczny i systematyczny.

Na podstawie analizy dokumentacji rodzin oraz informacji zawartych w załączniku nr 1 cz. III, asystenci rodziny w ramach zapewnienia rodzinom przeżywającym trudności wsparcia i pomocy oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, realizowali następujące zadania:

- **udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego** – w powyższym zakresie asystenci pomagali rodzinom poprzez: przeprowadzanie rozmów na temat aktualnej sytuacji bytowej rodziny, udzielanie informacji o możliwych formach pomocy m.in. wsparcie finansowe, rzeczowe, specjalistyczne; przeprowadzali treningi prowadzenia gospodarstwa domowego poprzez udzielanie wskazówek w zakresie np. segregowania sezonowo ubrań, przeglądu zabawek i pomocy szkolnych, uporządkowania pomieszczeń mieszkalnych i dbania o systematyczny porządek, przeprowadzenia koniecznych remontów, funkcjonalnego zagospodarowania pokoi dzieci; przeprowadzali treningi racjonalnego gospodarowania budżetem domowym; motywowali do utrwalania dobrych nawyków; zwracali uwagę na konieczność dbania o higienę rodzin i dzieci oraz monitorowania stanu zdrowia; pomagali w organizacji codziennego życia i załatwianiu spraw bieżących; udzielali wsparcia emocjonalnego w pokonywaniu sytuacji kryzysowych. Powyższe

formy wsparcia realizowane były we wszystkich 38 rodzinach współpracujących z asystentami w kontrolowanym okresie;

- **udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych** – w powyższym zakresie działania asystentów ukierunkowane były na udzielaniu rodzinom pomocy w napisaniu podań o pomoc finansową z pomocy społecznej; wypełnianiu wniosków i kompletowaniu dokumentów związanych (np. z orzekaniem o niepełnosprawności lub przebadaniem dzieci w poradni psychologiczno-pedagogicznej, rozłożeniem zadłużenia w opłatach na raty, możliwości uzyskania mieszkania z zasobów gminy, uzyskaniem dodatkowych świadczeń, uzyskaniem alimentów); przypominali o terminach (np. składania dokumentów, badań, wizyt u specjalistów, spraw sądowych) i wspierali w kontaktach w instytucjami; motywowali do regularnego dokonywania wszelkich niezębnych opłat; motywowali do podjęcia leczenia lub terapii ukazując korzyści dla rodziny. Powyższe formy wsparcia realizowane były we wszystkich 38 rodzinach współpracujących z asystentami w kontrolowanym okresie;
- **udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych** – asystenci w bieżącej pracy z rodzinami zapewniali im wsparcie emocjonalne w przeżywanych trunościach, motywowali do podejmowania działań pomocnych np. skorzystania z terpaii, nawiązania kontaktu ze specjalistą, zmiany nawyków, zaangażowania się w sprawy rodziny. Przekazywali infomacje o możliwości skorzystania z rónych form wsparcia w takich instytucjach jak: poradnie specjalistyczne, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, poradnie zdrowia psychicznego, placówka wsparcia dziennego. Pomagali w dotarciu do tych instytucji, uwawianiu wizyt, a także monitorowali realizację zaplanowanych wizyt lub przebieg terapii. Powyższe formy wsparcia realizowane były we wszystkich 38 rodzinach współpracujących z asystentami w kontrolowanym okresie;
- **udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi** – asystenci zachęcali rodziców do prezentowania właściwych wzorców, prowadzenia otwartej komunikacji, uwrażliwiali na potrzeby dzieci; zachęcali rodziny do wspólnego spędzania czasu z dziećmi, przedstawiali możliwe formy wspólnych gier i zabaw, motywowali do większego zainteresowania i zaangażowania w życie szkolne i przedszkolne dzieci, omawiali bieżące problemy z rodzicami i dziećmi, pomagali rozwiązać konflikty, zachęcali rodziców do monitorowania postępów dzieci w nauce, weryfikowania dzienników elektronicznych, udziału w wywiadówkach i spotkaniach; utrzymywali kontakt z pedagogami i wychowawcami ze szkół, pomagali dzieciom w odrabianiu lekcji, w razie konieczności zapewniali dzieciom opiekę; zachęcali do skorzystania z oferty placówki wsparcia dziennego; zachęcali do korzystania z pomocy specjalistycznej (np. wizyta u psychologa dziecięcego, w poradni specjalistycznej, w ośrodku zdrowia) w celu zdiagnozowania trudności obserwowanych u dzieci; udzielali wskazówek wychowawczych, pedagogizowali rodziców i opiekunów. Powyższe formy wsparcia realizowane były we wszystkich 38 rodzinach współpracujących z asystentami w kontrolowanym okresie;
- **wspieranie aktywności społecznej rodzin** – asystenci prowadzili rozmowy zachęcające do większej aktywności społecznej rodzin, przedstawiali ofertę dostępnych zajęć i imprez lokalnych, angażowali rodziców i dzieci do wspólnych jaselek i organizacji spotkania świątecznego, wychodzenia poza swoje środowisko i budowanie relacji z innymi osobami, ukazywali korzyści płynące ze wspólnego działania i aktywnego spędzania czasu. Powyższe formy wsparcia realizowane były we wszystkich 38 rodzinach współpracujących z asystentami w kontrolowanym okresie;
- **motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych** - asystenci zachęcali rodziny do podjęcia lub kontynuacji nauki i zdobycia wykształcenia np. w szkołach dla dorosłych,

kursach zawodowych organizowanych przez PUP i KSWP, stażach zawodowych, projektach. Wskazywali na korzyści płynące z podejmowanej aktywności oraz na możliwość nieodpłatnego skorzystania ze szkoleń i kursów dostępnych na rynku pracy. Powyższe formy wsparcia realizowane były we wszystkich 38 rodzinach współpracujących z asystentami w kontrolowanym okresie;

- **udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej** - asystenci wraz z rodzinami poszukiwali i weryfikowali dostępne oferty pracy, omawiali możliwości i zasoby rodzin w zakresie podjęcia zatrudnienia, zorganizowania opieki na dziećmi, ukończenia kursu np. prawa jazdy; udzielali pomocy w aplikowaniu i odpowiadaniu na oferty pracy; zachęcali także do podejmowania prac sezonowych lub dorywczych oraz utrzymania zatrudnienia, wskazywali na korzyści płynące z posiadania stałego źródła dochodu i aktywności zawodowej. Działania takie podejmowano w 32 rodzinach;
- **motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych** – w kontrolowanym okresie w MGOPS w Końskich nie były prowadzone zajęcia grupowe, jednak rodziny miały możliwość skorzystania z indywidualnych porad psychologów oraz terapeuty rodzin udzielanych w ramach realizowanego przez ośrodek w 2024 roku projektu „Zielono światło”; indywidualnych porad specjalistów ds. przemocy domowej zatrudnionych w ośrodku; ze wsparcia w Klubie Abstynenta „Radość”; oferty pomocowej w specjalistycznej placówce wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz pomocy w Centrum Zdrowia Psychicznego „Nowe życie”. Asystenci na bieżąco informują rodziny o możliwych formach dostępnego wsparcia, zachęcają do skorzystania z dostępnej oferty oraz pomagają w kontaktach i umawianiu spotkań z przedstawicielami ww. instytucji. Działania takie podejmowano w 14 rodzinach;
- **udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych** – asystenci motywowali rodziców do regularnych wizyt z dziećmi u specjalistów (m.in. psychiatrę, psycholog, terapeuta) oraz stałego kontaktu ze specjalistami pracującymi w placówkach edukacyjnych; udzielali wsparcia i pomocy w zakresie dostępu do pomocy; zachęcali dzieci do udziału w zajęciach organizowanych w placówce wsparcia dziennego; w bieżącej pracy wzmacniali mocne strony dzieci, omawiali ich problemy, monitorowali edukację i funkcjonowanie w środowisku rówieśniczym, zachęcali do zaangażowania się adekwatnie do możliwości w porządku w domu, wspólne spędzanie czasu z najbliższymi, systematycznego realizowania obowiązku szkolnego; monitorowali zaspokajanie potrzeb dzieci przez rodziców m.in. w obszarze zdrowia, edukacji, żywienia, emocji. Działania takie podejmowano w 14 rodzinach;
- **prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci** - zadanie realizowane było głównie poprzez przeprowadzanie rozmów edukacyjnych z rodzicami i dziećmi, modelowanie i wzmacnianie właściwych postaw, współpracę ze szkołami w zakresie problemów edukacyjnych i wychowawczych dzieci; rozmowy z dziećmi nt. ich potrzeb i spraw bieżących; zachęcanie do skorzystania z pomocy specjalistycznej; wskazywanie korzyści płynących z pomocy specjalistów. W ośrodku stworzono pokój przyjazny dziecku i rodzinie, który ułatwia przeprowadzenie rozmów z rodzinami i dziećmi lub pozwala dzieciom w bezpiecznych warunkach poczekać na rodzica, który załatwia sprawy w ośrodku. Powyższe formy wsparcia realizowane były we wszystkich 38 rodzinach współpracujących z asystentami w kontrolowanym okresie;
- **podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin** – w okresie objętym kontrolą, ośrodek w przypadku dwóch rodzin podejmował działania interwencyjne. W jednym przypadku stwierdzono rażące zaniedbania opiekuńczo-wychowawcze wobec 4 małoletnich dzieci, które zostały zabezpieczone w Wielofunkcyjnej Placówce Pomocy Dziecku i Rodzinie w Stąporkowie, a następnie na mocy postanowienia sądu

umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej. W drugim przypadku rodzice pozostawiali niepełnosprawne dziecko pod opieką dwóch osób z zaburzeniami psychicznymi, sytuacja zagrażała zdrowiu i życiu dziecka. Z uwagi na stan zdrowia i brak możliwości przejęcia opieki przez rodziców, dziecko zostało przewiezione najpierw do szpitala, a następnie umieszczone na mocy postanowienia sądu w Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży w Łopiennie. W obu przypadkach, zanim doszło do interwencji, rodzice biologiczni byli zobowiązani do współpracy z asystentem rodziny przez sąd. Praca z tymi rodzinami, na dzień kontroli, była kontynuowana przez asystentów rodziny. W dokumentacji znajdowały się stosowne notatki, wpisy w kartach pracy, pisma do sądu związane z podejmowanymi działaniami;

- **udzielanie wsparcia dziecku przez towarzyszenie mu podczas posiedzenia albo rozprawy z jego udziałem, o których mowa w art. 76a § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego** – w kontrolowanym okresie asystenci nie realizowali powyższego zadania, ponieważ nie zaistniała taka potrzeba;
- **dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej, niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1 - z analizy dokumentacji rodzin wynika, że okresowa ocena sytuacji rodzin dokonywana jest zgodnie z cyt. przepisem prawa (zał. nr 13).** Każda ocena zawiera informację za jaki okres została sporządzona wraz z datą sporządzenia dokumentu. Dokument podpisywany jest przez asystenta rodziny oraz zatwierdzany przez dyrektora ośrodka. Ocena odnosi się do sytuacji rodziny w okresie sprawozdawczym oraz celów i założeń osiągniętych w pracy z rodzinami. W oparciu o wnioski zamieszczone w ocenie planowane są kolejne działania w rodzinie lub kontynuowane poprzednie założenia, co zostaje ujęte w aktualizacjach planów pomocy. Informacje o rodzinie zawarte w ocenach są spójne z pozostałą dokumentacją, którą asystenci prowadzą w zakresie pracy z daną rodziną;
- **monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną** - w kontrolowanym okresie asystenci rodziny zakończyli współpracę łącznie z 7 rodzinami. W przypadku 3 rodzin współpraca została zakończona z uwagi na osiągnięcie założonych celów, w tym 1 rodzina w ramach ustawy o wsparciu rodzin i kobiet w ciąży „Za życiem”, która została opisana w pkt 6 niniejszego wystąpienia. W 1 przypadku zakończenie nastąpiło z uwagi na osiągnięcie przez dziecko pełnoletności. W 1 rodzinie współpraca została zakończona z uwagi na pobyt rodzica w zakładzie karnym i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej – sąd wydał postanowienie o uchyleniu nadzoru kuratora oraz obowiązku współpracy z asystentem rodziny. Natomiast w przypadku 2 rodzin współpracę zakończono z uwagi na zmianę miejsca zamieszkania. Wniosek o zakończeniu współpracy formułowany jest w okresowej ocenie sytuacji rodziny i akceptowany przez dyrektora ośrodka. W przypadku rodzin zobowiązanych do współpracy przez sąd przesyłana jest stosowana informacja. W zależności od sytuacji rodziny monitoring po zakończeniu współpracy prowadzony jest w środowisku przez okres od 3 do 6 miesięcy. Kontakty z rodzinami w ramach monitoringu dokumentowane są w miesięcznych kartach pracy asystentów rodziny (zał. nr 14);
- **sporządzanie na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach** - w okresie objętym kontrolą nie sporządzano powyższych opinii. W przypadku rodzin zobowiązanych do współpracy, zgodnie z wydanymi postanowieniami przesyłane są systematycznie do właściwego sądu sprawozdania dotyczące aktualnej sytuacji rodziny (np. co kwartał, co pół roku – zał. nr 15). W 2024 roku do sądów przekazano 54 sprawozdania, a w 2025 roku do dnia kontroli 27 sprawozdań;
- **współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny** - jednostki i osoby, z którymi asystenci współpracują najczęściej to: dyrektor

ośrodka, pracownicy socjalni, kuratorzy, placówki oświatowe, placówki specjalistycznego poradnictwa, placówka wsparcia dziennego;

- **udział w zespołach do spraw okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej** - asystenci rodziny w kontrolowanym okresie uczestniczyli w zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w 2024 roku w 3 zespołach, a w 2025 roku do dnia kontroli w 6 zespołach. Informacje o udziale w spotkaniach odnotowywane są w miesięcznych kartach pracy przez asystentów. W dokumentacji znajdowały się także pisemne zaproszenia do udziału w zespołach;
- **współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9 a lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną** – w okresie objętym kontrolą asystenci rodziny byli powołani do 14 grup roboczych w związku z procedurami Niebieskiej Kraty, które prowadzone były w rodzinach z którymi współpracowali. W 2024 roku w 13 rodzinach, a w 2024 roku do dnia kontroli w 3 rodzinach.

Zadanie w zakresie zapewnienia rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny realizowane jest prawidłowo. Dokumentacja z zakresu pracy asystentów z rodzinami prowadzona jest systematycznie i rzetelnie.

b) zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa:

Zgodnie z informacjami uzyskanymi w trakcie kontroli oraz zawartymi w zał. nr 1 cz. III, na czas trwania kontroli MGOPS w Końskich nie zatrudniał psychologa i pedagoga, z którego pomocy mogły korzystać rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny. W okresie od września do grudnia 2024 roku w ramach programu „Zielone światło” dyżury w ośrodku pełniło 2 psychologów oraz terapeuta rodzin. Z ww. pomocy skorzystało 11 rodzin współpracujących z asystentami rodziny. Przez cały 2024 rok dyżur pełniło także 2 specjalistów ds. przeciwdziałania przemocy domowej, którzy udzieli 70 porad, natomiast w 2025 roku do dnia kontroli z poradnictwa w powyższym zakresie skorzystało 21 rodzin. W trakcie kontroli przedstawiono do wglądu dokumentację potwierdzającą realizację wyżej opisanych działań.

Rodziny mogą również skorzystać z bezpłatnej pomocy specjalistycznej Stowarzyszenia Abstynentów Klubu „Radość”, gdzie działa Punkt informacyjno - konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu oraz telefon zaufania „Niebieska Linia”. W 2024 roku z pomocy ww. stowarzyszenia skorzystało 9 rodzin objętych pomocą asystentów, w 2025 roku do dnia kontroli również 9 rodzin. Szczegółowe informacje o działalności stowarzyszenia i realizowanych projektach zawiera zał. nr 1 cz. III.

Dodatkowym wsparciem dla rodzin z dziećmi, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych jest możliwość skorzystania z oferty zajęć realizowanych przez Placówkę Wsparcia Dziennego prowadzoną w formie specjalistyczno – opiekuńczej (światlica środowiskowa), która działa w strukturach organizacyjnych MGOPS w Końskich. Podczas pobytu w placówce dzieci mogą skorzystać m.in.: z pomocy wychowawców w nauce i odrabianiu lekcji, brać udział w zajęciach ogólnorozwojowych oraz psychoedukacyjnych, socjoterapeutycznych i logopedycznych, rozwijać uzdolnienia i hobby. Wychowawcy służą także pomocą pedagogiczną rodzicom/opiekunom prawnym oraz ściśle współpracują z asystentami rodziny. W 2024 roku do placówki uczęszczało ponad 60 dzieci. Na czas trwania kontroli z oferty placówki korzystało 23 dzieci z 11 rodzin współpracujących z asystentami. Szczegółowe informacje o działalności placówki oraz kadrze zawiera zał. nr 1 cz. III.

Kolejną formą wsparcia specjalistycznego skierowaną do rodzin z dziećmi jest możliwość udziału w wyjazdach profilaktycznych organizowanych przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Końskich, które finansowane są przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W 2024 roku w wyjazdach letnich do Zakopanego i Jarosławca uczestniczyło łącznie 12

dzieci z rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny. Na tegoroczny wyjazd do miejscowości Rowy również zakwalifikowano grupę 12 dzieci.

Zadanie w zakresie zapewnienia rodzinom dostępu do specjalistycznego poradnictwa realizowane jest prawidłowo.

b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających:

Zgodnie z informacjami pozyskanymi w toku czynności kontrolnych, na terenie Gminy Końskie, w kontrolowanym okresie nie funkcjonowała żadna rodzina wspierająca. Jak wskazano w zał. nr 1 cz. IV, rodziny korzystające z pomocy Ośrodka nie zgłaszały potrzeb zapewnienia im dodatkowej pomocy i wsparcia w formie rodzin wspierających.

Zarządzeniem Nr 393/2017 Burmistrz Miasta i Gminy Końskie z dnia 22 grudnia 2017 r. udzielił dyrektorowi MGOPS upoważnienia do ustanawiania rodziny wspierającej oraz zawierania i rozwiązywania z rodziną wspierającą umów określających zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy rodzinom wspieranym, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W kontrolowanym okresie Ośrodek podejmował takie działania jak: poszukiwanie osób chętnych do pełnienia funkcji rodziny wspierającej, informowanie potencjalnych kandydatów o roli i znaczeniu rodziny wspierającej, a także ocenę kandydatów pod kątem ich predyspozycji, stabilności życiowej oraz gotowości do podjęcia tej funkcji.

Na terenie gminy nie funkcjonują rodziny wspierające, w związku z powyższym zadanie w tym zakresie nie jest realizowane.

4. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Zgodnie z art. 176 pkt 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina zobowiązana jest do współfinansowania kosztów pobytu małoletniego w pieczy zastępczej, wielkość tego współfinansowania określona została w art. 191 ust. 9 cyt. ustawy.

W kontrolowanym okresie łącznie 64 dzieci z terenu Gminy Końskie umieszczonych zostało w pieczy zastępczej, za które gmina ponosi odpłatność. Na dzień kontroli w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 59 dzieci z terenu gminy, natomiast w instytucjonalnej pieczy 5 dzieci. Wysokość środków finansowych za pobyt dzieci w pieczy zastępczej przedstawia się następująco: 10% odpłatności w przypadku 13 dzieci, 30 % odpłatności w przypadku 14 dzieci i 50% odpłatności w przypadku 47 dzieci.

Mając na uwadze powyższe, zgodnie z art. 10 ust. 4 ww. ustawy *praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną*. Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że tylko 4 rodziny biologiczne dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej korzystają ze wsparcia asystenta.

Zadanie w zakresie współfinansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej realizowane prawidłowo.

5. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy Końskie prowadzony jest w oparciu o obowiązujące w Ośrodku *Procedury identyfikowania wśród wszystkich rodzin z dziećmi objętych bądź nieobjętych pomocą społeczną tych, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych* (zał. nr 3).

Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w zał. nr 1 cz. VI, na czas trwania kontroli na terenie Gminy Końskie są 33 rodziny, w których prowadzona jest procedura Niebieskiej Karty, w rodzinach tych przebywa 67 dzieci. Spośród tych rodzin, 18 to rodziny zagrożone, w których jest 44 dzieci. Rodziny te nie są objęte opieką asystenta rodziny, ich sytuacja monitorowana jest przez pracowników socjalnych i dzielnicowego KPP w Końskich.

W trakcie kontroli przeanalizowano teczki 7 losowo wybranych rodzin, których sytuacja jest monitorowana przez Ośrodek. Najczęstszymi problemami, które zdiagnozowane zostały w środowisku tych rodzin są: trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, niskie kompetencje społeczne rodziców, zaniedbania wobec dzieci, trudności w samodzielnym prowadzeniu gospodarstwa domowego, uzależnienia od alkoholu, przemoc domowa, zaburzenia psychiczne i problemy finansowe. Monitoring prowadzony jest w formie: wizyt w miejscu zamieszkania rodzin, osobistych i telefonicznych rozmów z rodzinami, policją i innymi instytucjami (szkoła, przedszkole). Monitoring trwa 9 miesięcy, a wizyty w rodzinie odbywają się średnio raz w miesiącu.

W celu monitorowania sytuacji rodziny oraz zminimalizowania zagrożeń w rodzinie pracownicy socjalni kierują dzieci do Placówki Wsparcia Dziennego, gdzie objęte są wsparciem wykwalifikowanej kadry, na kolonie organizowane przez TPD i GKRPA, w niektórych rodzinach świadczone są specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci oraz osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi. Ponadto rodziny regularnie korzystają z rządowego programu „Posilek w domu i w szkole” oraz z pomocy finansowej w postaci zasiłków celowych, okresowych, świadczenia wychowawczego.

Dokumentacja rodzin, których teczki sprawdzono w trakcie kontroli potwierdza, że monitoring w rodzinach zagrożonych prowadzony jest na bieżąco. Wizyty w środowisku dokumentowane są w formie *notatek służbowych*. W przypadku pozyskania niepokojących informacji o dziecku/rodzinie (np. zgłoszenie rodziców/opiekunów/anonimowe, pismo z policji, szkoły) przeprowadzany jest wywiad środowiskowy i uruchamiana jest procedura związana z procesem identyfikowania rodziny, w której może wystąpić problem opiekuńczo – wychowawczych. Spośród skontrolowanych akt rodzin, w dwóch przypadkach stwierdzono uruchomienie procedury zgodnie ze standardami ochrony małoletnich. W dokumentacji znajdowały się notatki służbowe (zał. nr 16), karta zdarzeń zagrażających dobru małoletniego (zał. nr 17), plan działań i plan wsparcia małoletniego (zał. nr 18) oraz wniosek MGOPS do sądu o wgląd w sytuację dziecka (zał. nr 19).

Rodzinom, w trakcie procesu monitorowania proponowane są różne formy wsparcia specjalistycznego w zależności od potrzeb np. pomoc psychologa, terapeuty uzależnień. W bieżącej pracy pracownicy socjalni systematycznie monitorują sytuację rodzin i dzieci, ponadto udzielają wskazówek wychowawczych, zapewniają wsparcie emocjonalne, pomagają w załatwianiu spraw urzędowych, pozyskiwaniu pomocy finansowej, mobilizują do podjęcia zatrudnienia.

Z analizy przedstawionych do wglądu w trakcie kontroli teczek rodzin wynika, że pracownicy socjalni w sposób systematyczny prowadzą monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, udzielając rodzinom różnych form wsparcia oraz na bieżąco diagnozują problemy w środowiskach objętych ich pomocą.

Zadanie realizowane prawidłowo.

6. Koordynowanie działań, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem".

Informacji o możliwych formach wsparcia w zakresie koordynowania działań, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, udzielają pracownicy Ośrodka oraz zamieszczane są także na stronie internetowej Ośrodka.

Z danych uzyskanych w trakcie kontroli oraz zawartych w zał. nr 1 cz. VII wynika, że w okresie objętym kontrolą do MGOPS w Końskich wpłynęły cztery wnioski o wypłatę jednorazowego świadczenia w wysokości 4000 zł, o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W toku czynności kontrolnych przeanalizowano akta spraw, w których znajdowały się następujące dokumenty:

- wnioski o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia wg wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 26 stycznia 2023 r. (Dz.U. z 2023, poz.211);
- zaświadczenia lekarskie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, wystawione przez specjalistę ginekologii/położnictwa lub neonatologa;
- zaświadczenia potwierdzające, że kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu;
- decyzje o przyznaniu świadczenia oraz potwierdzenie odebrania/otrzymania decyzji.

Po zapoznaniu się z dokumentacją stwierdzono, że wnioski zostały rozpatrzone zgodnie z zachowaniem terminów, o których mowa w Kodeksie postępowania administracyjnego oraz zapisów ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Ustalono, że postępowanie w sprawie przyznania świadczenia prowadzone jest przez pracowników działu świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych, natomiast decyzje zgodnie z kompetencją i upoważnieniem Burmistrza Miasta i Gminy Końskie podpisuje dyrektor MGOPS lub kierownik ww. działu.

W okresie kontrolnym jedna rodzina wnioskowała o pomoc asystenta rodziny w zakresie koordynowania działań, o których mowa w art. 8 cyt. ustawy (zał. nr 20). Zgodnie z wnioskiem koordynacja obejmowała poradnictwo w zakresie przewyżczania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka oraz wsparcie psychologiczne. Ponadto wniosek zawierał upoważnienie dla asystenta rodziny do występowania w imieniu rodziny do podmiotów, o których mowa w art. 2 ww. ustawy, w celu umożliwienia korzystania ze wsparcia. W trakcie kontroli przeanalizowano akta sprawy, w których znajdowały się następujące dokumenty: karta rodziny objętej wsparciem (dane rodziców, dzieci, sytuacja prawna, ekonomiczna, mieszkaniowa i zdrowotna), dokumentacja medyczna (wyniki badań, karta przebiegu ciąży, karta z leczenia szpitalnego), indywidualny plan pomocy rodzinie (zał. nr 21), w którym określono działania w ramach prowadzonej koordynacji oraz termin ich wykonania. Dokumentacja zawierała również miesięczne karty pracy asystenta rodziny (zał. nr 22), w których odnotowywana jest praca asystenta z rodziną lub na rzecz rodziny. Zgodnie z założeniami planu pomocy, z rodziną były podejmowane rozmowy wspierające, motywowanie do regularnych wizyt lekarskich, udzielanie wsparcia emocjonalnego, koordynowanie ustalania wizyt lekarskich, wsparcie w organizowaniu życia codziennego, pomoc w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych i wsparcie w kontaktach z instytucjami.

Ponadto asystent rodziny zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dokonywał oceny sytuacji rodziny. Ocena zawierała informację za jaki okres została dokonana wraz z datą jej sporządzenia. Dokument podpisany przez asystenta rodziny oraz zatwierdzany przez dyrektora ośrodka. Ocena odnosiła się do aktualnej sytuacji rodziny w okresie sprawozdawczym oraz do założeń planu i podejmowanych działań wobec rodziny. W oparciu o wnioski zawarte w ocenie końcowej (zał. nr 23), asystent rodziny zawnioskował do zastępcy dyrektora MGOPS o zakończenie współpracy z rodziną, z uwagi na osiągnięcie celów i zrealizowanie zadań, które wcześniej wymagały wsparcia asystenta (zał. nr 24). Zgodnie z ww. wnioskiem współpraca z rodziną została zakończona w maju 2025 r.

Zadanie realizowane prawidłowo zarówno w zakresie prowadzenia postępowania o wypłatę jednorazowego świadczenia, o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, jak i w zakresie koordynowania działań, o których mowa w art. 8 cyt. ustawy.

7. Terminowe sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3, w terminach:

- do dnia 31 stycznia danego roku – za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku;
- do dnia 31 lipca danego roku – za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku.

W trakcie kontroli przedstawione zostały raporty z listy sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny, z których wynika, że przedmiotowe sprawozdania zostały przekazane wojewodzie zgodnie z terminami określonymi w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Sprawozdanie za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca 2024 r. zostało przekazane 22 lipca 2024r., natomiast za okres od 1 lipca do 31 grudnia 2024 r. jednostka przekazała w terminie 20 stycznia 2025 r.

Zadanie realizowane prawidłowo.

Ustaleń dokonano na podstawie:

- rozmów z dyrektorem MGOPS, zastępcą dyrektora MGOPS, asystentami rodziny;
- analizy dokumentacji: załącznika do kontroli, który stanowi załącznik nr 1 do niniejszego wystąpienia, statutu i regulaminu organizacyjnego MGOPS oraz innej dokumentacji dotyczącej zakresu kontroli.

Mając powyższe na uwadze nie wydaje się zaleceń pokontrolnych.

Osoby kontrolujące:

Katarzyna Arendarska

Anna Krupa -Pawłowska

ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia

Renata Persona

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

Jożef Bryk

podpis

Wykaz załączników

1. Pisemna informacja z zakresu kontroli przygotowana przez dyrektora MGOPS w Końskich.
2. Oświadczenia o zapoznaniu się i zobowiązaniu do przestrzegania Standardów Ochrony Małoletnich.
3. Zarządzenie Nr 13/2025 Dyrektora MGOPS w Końskich z dn. 05.05.2015 r.
4. Postanowienie sadu dot. współpracy z asystentem rodziny.
5. Arkusz sytuacja rodziny.
6. Wniosek o przyznanie asystenta rodziny.
7. Zgoda na podjęcie współpracy rodziny z asystentem.
8. Plan pracy z rodziną.
9. Plan pracy z rodziną cz.II aktualizacja.
10. Miesięczne karty pracy asystenta rodziny.
11. Adnotacja urzędowa dot. rodziny.
12. Notatka służbowa z dn. 03.02.2025 r.
13. Okresowa ocena sytuacji rodziny.
14. Miesięczna karta pracy asystenta rodziny.
15. Informacja do sadu dot. funkcjonowania rodziny.
16. Notatki służbowe sporządzone przez pracownika socjalnego.
17. Karta zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.
18. Plan działań i plan wsparcia małoletniego.
19. Wniosek do sądu o wgląd w sytuację dziecka.
20. Wniosek o objęcie koordynacją przez asystenta rodziny.
21. Indywidualny plan pomocy rodzinie.
22. Miesięczna karta pracy asystenta rodziny – koordynacja „Za życiem”.
23. Ocena sytuacji rodziny kończąca pracę w środowisku.
24. Wniosek o zakończenie współpracy z rodziną.